4. KUUSALU VALLA EELARVESTRATEEGIA 2027-2030

4.1 Sissejuhatus

Kuusalu valla eelarvestrateegia on valla arengukaval tuginev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Kohustus eelarvestrateegia koostamiseks on sätestatud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusega, mille alusel koostatakse eelarvestrateegia arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist.

Saavutamaks eelpool kirjeldatud eesmärki, annab Kuusalu valla eelarvestrateegia ülevaate Eesti majanduskeskkonnast ja valla finantsolukorrast, toob välja põhitegevuse tulude ja kulude prognoosi, investeerimis- ja finantseerimistegevuse, likviidsete varade muutuse, võimalikud riski stsenaariumid ning sätestab finantsdistsipliini tagamise meetmed.

Kuusalu valla eelarvestrateegia 2027-2030. aasta prognoosides kajastub 2026. aasta septembrikuu parim teadmine valla tulude, kulude ja võimalike investeeringuobjektide kohta. Eelarvestrateegia on koostatud tekkepõhiselt.

Eelarvestrateegia on kooskõlas Kuusalu valla arengukavaga. Kuusalu vallavolikogu vaatab eelarvestrateegia üle iga-aastaselt ning kinnitab esitamiseks Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile.

4.2 Sotsiaalmajanduslik keskkond

4.2.1 Eesti majanduskeskkond

Suvine majandus- ja rahandusprognoosi eesmärk on anda võimalikult ajakohane ja täpne hinnang Eesti majanduse ning riigi rahanduse väljavaatele, lähtudes seni tehtud eelarvepoliitilistest otsustest. Käesolev prognoos on aluseks Euroopa Liidu fiskaaljärelevalve raames Euroopa Komisjonile ja Nõukogule esitatava eduaruande koostamisel. Samuti saab see olema aluseks seadusemuudatuste ja järgmisteks aastateks planeeritavate eelarvepoliitiliste meetmete mõjuhinnangutele. Ühtlasi on see mõeldud avalikuks kasutuseks: et oleks selgem, mis majanduses ja riigi rahanduses toimub ning millele prognoos toetub.

Prognoosi koostamist reguleerib riigieelarve seadus. Aluseks on viimane avaldatud majandus- ja rahandusstatistika ning hinnang koostatakse jooksva ja nelja järgneva aasta kohta. Seaduse järgi on prognoosi koostamine ja metoodilised valikud sõltumatud: eeldused valitakse parima teadmise juures ja läbipaistvalt. Prognoos sisaldab võrdlust teiste prognoosidega ning

metoodika kirjeldust. Käesoleva prognoosi eeldused on fikseeritud 2026. aasta augusti keskpaiga seisuga.

Maailmamajandus osutus 2025. aastal oodatust vastupidavamaks. 2026. aastal võib oodata kasvu aeglustumist veidi alla pikaajalise keskmise. Lähis-Ida konfliktist tulenevat negatiivset mõju ja suurenenud geopoliitilist ebakindlust aitab tasakaalustada tehisaruga seotud suurenevad tehnoloogiainvesteeringud.

Lähis-Ida konflikti algusest on möödas juba pool aastat, aga määramatus selle edasise kulgemise ja kestuse osas on jätkuvalt suur. Mida kauem takistused Hormuzi väinas kestavad, seda suurem saab olema ka selle majanduslik mõju. Seni on sealsed sündmused põhjustanud energiahindade ja Hormuzi väina piirkonnast pärit toormehindade kiire tõusu, tekitanud tarnehäireid ja avaldunud kõrgemates sisendhindades. Mitmed riigid on majapidamistele ja ettevõtetele energiašoki leevendamiseks pakkunud ajutisi meetmeid. Keskpankadel on tulnud inflatsioonisurve leevendamiseks intresse taas tõstma hakata või plaanivad seda lähikuudel.

Kevadine energiahindade šokk põhjustas inflatsiooni kiire tõusu euroalal ning intressid on reageerinud tõusuga. Kolme kuu EURIBOR on tõusnud võrreldes Lähis-Ida konflikti eelse ajaga pea 0,5%, ulatudes augusti keskpaigas 2,5%ni. Kasvanud inflatsioonisurve tõttu tõstis Euroopa Keskpank juunis baasintresse ning turud ootavad ühte intressitõusu ka septembris. Kolme kuu EURIBOR tõuseb turuootuste järgi 2027. aasta lõpuks 2,9%ni ning püsib sarnasel tasemel prognoosiperioodi lõpuni.

Majanduskasv kiireneb sel aastal. Lähis-Ida konflikti majandusmõju on seni osutunud kevadel oodatust väiksemaks ja Eesti ekspordi oluliste sihtriikide majandusolukord on osutunud tugevamaks.

Seni ei ole Lähis-Ida konflikti mõju laiemalt hindadesse jõudnud. Kuigi ootame, et hinnakasv selle aasta sügiskuudel kiireneb, jääb 2026. aastal tervikuna inflatsioon oluliselt aeglasemaks kui 2025. aastal.

Majapidamiste tarbimist toetavad tulumaksusüsteemi muudatus, hinnakasvu aeglustumine ning paranev kindlustunne. Ühtlase maksuvaba tulu kehtestamine 700 eurot kuus tõstab keskmist netopalka oluliselt, kuid erineva sissetulekuga inimestele on kättesaadava töötasu kasv ebaühtlane. Osa tulumaksumuudatuse tõttu kättejäävast tulust säästetakse. Töötuse määr alaneb järgmistel aastatel oma loomuliku taseme lähedale, 6 protsendi juurde.

Investeeringud on järgmistel aastatel pisut allpool oma pikaajalist keskmist taset. Eelkõige on mõne aasta taguse ajaga võrreldes tagasihoidlikud investeeringud uutesse eluasemetesse. Eluasemelaenude keskmine intressimäär on kõrgem, kui see oli enne kiire hinnatõusu algust 2021.-2022. aastal, millega kaasnes ka intressimäärade tõus. Ehitustegevust hoogustavad järgmistel aastatel aga Rail Balticu ehitus ja hoonete renoveerimine.

Riigi rahanduses on olukord lähiaastatel pingeline. Tänavu kasvab eelarvepuudujääk kaitsekulude tõusu ja tulumaksu muudatuste tõttu 4,4 protsendini SKPst. Järgmisel aastal ulatub puudujääk 4,5 protsendini, sest kaitsekulud suurenevad veelgi ning valitsussektori investeeringute tase püsib kõrgel: suurenevate ühtekuuluvuspoliitika programmide väljamaksete toel jätkub välisvahendite intensiivne kasutamine ning Rail Baltica ehitus käib täismahus. Seejärel hakkab puudujääk sammhaaval kahanema, jõudes 2030. aastaks 2,9 protsendini SKPst.

Kohalike omavalitsuste tulumaksulaekumine kasvab, kuid teise loogika järgi. Pensionitelt laekuva tulumaksu osakaal suureneb 2027. aastaks ligi 16 protsendini KOVile laekuvast tulumaksust, sest pensionitelt eraldatav määr tõstetakse 10,23 protsendini, samal ajal kui muudelt tuludelt eraldatav määr langetatakse samuti 10,23 protsendile.

2026. aastaks prognoosib Regionaal- ja Põllumajandusministeerium KOVide tulumaksulaekumiseks ligi 2,1 miljardit eurot, mis on kevadprognoosist veidi suurem kiirema palgakasvu tõttu. KOVi tulumaks moodustab prognoosiperioodil rohkem kui 70 protsenti kogu füüsilise isiku tulumaksust.

Rahandusministeerium i 2026. aasta suvine prognoos	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
SKP reaalkasv, %	1,3	2,5	2,3	2,4	2,2	2,1
Tarbijahinnaindeks %	4,8	3,2	2,8	2,2	2,1	2,0
Keskmine palk, eurot	2 092	2 209	2 312	2 415	2 518	2 624
Keskmine palga reaalkasv %	0,8	2,3	2,0	2,3	2,2	2,1
Tööhõive kasv, %	-0,8	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0
Tööpuudus %	7,5	6,7	6,4	6,3	6,2	6,1

4.2.2 Kuusalu valla majandusliku olukorra analüüs ja arengu prognoos

2026. aasta alguses elas Kuusalu vallas 6 550 elanikku. Valla paiknemine Tallinna linna lähiümbruses on olnud toeks valla perspektiivsel kasvul. Vallas on määratletud ja välja arendatud võimalused mitmekülgseks ettevõtluse arenguks. Valla ettevõtluskeskkonda turundatakse ühtse tervikuna. Ettevõtlus on keskkonda säästev. Ettevõtluses väärtustatakse piirkonna loodust ja ajaloolis-kultuurilist eripära. Töökohad vallas on tervist edendavad ja turvalised. Ettevõtjad teevad omavahelist koostööd ja toetavad kogukonna aktiivsust.

2023. aastal suurenes elanike arv võrreldes 2022. aastaga 0,32% ehk lisandus 21 inimest. Tulumaksu laekumine suurenes 9,70% ehk 734 494 eurot.

2024. aastal vähenes elanike arv võrreldes 2023. aastaga -0,68% ehk vähenes 45 inimest. Tulumaksu laekumine suurenes 10,44% ehk 867 065 eurot.

2025. aastal vähenes elanike arv võrreldes 2024. aastaga -0,50% ehk vähenes 33 inimest. Tulumaksu laekumine suurenes 4,53% ehk 415 598 eurot.

2026. aastal on elanike arv võrreldes 2024. aastaga jäänud samaks. Tulumaksu laekumise suurenemise prognoos on 5,32% ehk 510 272 eurot.

Järgnevate aastate kõige olulisemad eesmärgid:

1. Elanikonnale tarvilike avalike teenuste tagamiseks oluliste investeeringute teostamine, suurendades vajadusel võlakoormust.
2. Kvalifitseeritud töötajate palgataseme säilitamine.
3. Majandamiskulude kontrolli all hoidmine.

4. Välisvahendite maksimaalne kaasamine tegevuste ja investeeringute finantseerimiseks.

Eesmärgiks on langetada eelarvepoliitilised otsused eelarvestrateegia koostamise käigus ning arvestada kõikide rahastamisallikatega (lisaks maksutuludele ka toetused jms). Valla poolt pakutavate avalike teenuste maht ja võimalused sõltuvad kõige enam tulumaksu laekumisest.

4.3 Tulude prognoos

Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele planeeritakse põhitegevuse tulude eelarveosasse maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused ja muud tegevustulud. Selles eelarveosas ei kajastata põhivara soetuseks saadavat sihtfinantseerimist, tulu põhivara, osaluste ning muude aktsiate ja osade müügist ning finantstulusid.

Kuusalu valla tulubaas on viimastel aastatel püsinud tululiikide jaotuse lõikes stabiilsena. Valdava osa tuludest on moodustanud maksutulud, sealjuures füüsilise isiku tulumaks ning maamaks – kokku 60%. Maksutuludest suuruselt järgmise osakaaluga tululiigiks on olnud saadavad toetused jooksvateks kuludeks, mis moodustasid 30 % tulubaasist. Tulud kaupade ja teenuste müügist (omatulud) on moodustanud 6% põhitegevuse tuludest. Muude tulude (kaevandamistasu ja vee erikasutustasu) osakaal on kuni 4%.

Tululiikide proportsioonid jäävad 2026. aasta eeldatava laekumise osas samaks. Maksutulude osakaal jääb ligi 65% ja saadavate toetuste osakaal ligi 28%.

Tekkepõhised tulud	2023 täitmine	2024 täitmine	2025 täitmine	2026 eeldatav
Maksud	8 655 450	9 519 329	10 074 879	10 608 820
Kaupade ja teenuste müük	726 472	768 399	760 816	874 000
Toetused	4 502 215	4 292 762	4 361 246	4 515 731
Muud tulud	396 935	284 575	847 093	400 000
	14 281 072	**14 865 065**	**16 044 034**	**16 398 551**

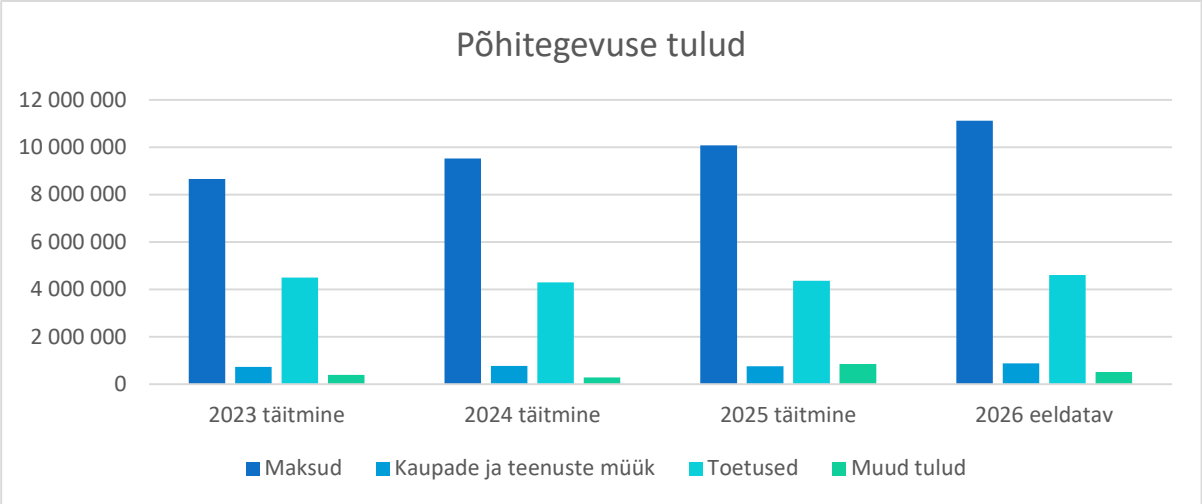

4.3.1 Maksutulud

Tulumaksu prognoos põhineb Rahandusministeeriumi suvises majandusprognoosis välja töötatud majanduskeskkonda iseloomustavatel arvnäitajatel. 2025. aastal langes muudelt tuludelt eraldatav tulumaksu määr 11,29%le, 2026. aastal 10,64%le ja 2027. aastal 10,23%le. Samal ajal suurendatakse KOVidele pensionitulust laekuva eraldise määra – 2025. aastal tõusis see 5,5%le, 2026. aastal 8,5%le ja jõuab 2027. aastaks samuti 10,23%ni. Need muudatused on tasakaalus ega mõjuta seetõttu RE ega KOV füüsilise isiku tulumaksu kogulaekumist. Perioodil 2026–30 stabiliseerub laekumise kasv keskmiselt 4,5%le aastas ja osakaal kogu tasutavast füüsilise isiku tulumaksust ulatub prognooserioodil üle 70%i.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Tulumaksu laekumine	9 589 728	10 100 000	10 570 000	11 060 000	11 520 000	12 000 000
Aastane kasv tulumaks	4,53%	5,32%	4,65%	4,64%	4,16%	4,17%

Prognoosimisel on arvestatud:

1. Kuusalu valla elanike keskmine sissetulek on kõrgem võrreldes Eesti keskmisega (2025. oli Eesti keskmine sissetulek 2 059 eurot ja Kuusalu vallas oli elanike keskmine sissetulek 2 105 eurot).

2. Kuusalu valla tulusaajate arv 2026. aastal on keskmiselt 4 639 ja 2027. aastaks planeeritud 4 659.

4. Registreeritud töötuid seisuga 31.08.2026 on 141, seisuga 31.12.2025 oli töötuid 167.

5. 2027-2030 tulumaksu laekumise kasv on arvestatud keskmiselt 4,4%.

Maamaksu on käesolevas strateegias planeeritud 2027. aastast 545 000 eurot. 30.09.26 seisuga on 2027. aasta maamaksu prognoos Maksu- ja Tolliameti maamaksusüsteemis 546 634 eurot ning Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi maamaksu kalkulaator annab prognoosiks 547 364 eurot.

4.3.2 Muud tulud

Tulud kaupade ja teenuste müügist on võrreldes 2026. aasta eeldatava täitmisega jäetud samaks aastatel 2027-2030.

Tasandusfondist saadav toetus on arvestatud samale tasemele 2026. aastaga.

Toetusfond on võrreldes 2026. aastaga tõusnud, juurde on arvestatud õpetajate palgafondi toetust 3%. Toetusfond kuulub korrigeerimisele, kui riik kinnitab eraldatavad toetused.

Muud saadud toetused tegevuskuludeks on sihtotstarbelised rahad. 2027-2030. aastaks on planeeritud raamatute toetus 10 000 eurot ja Kaitseministeeriumi toetus 150 000 eurot.

Muude tegevustulude puhul on tegemist põhiliselt kaevandamistasuga. 2025. aastal laekus kavandamistasu ligi 829 719 eurot. 2026. aastal on kaevandamistasu laekumist arvestatud 385 000 eurot ja aastatel 2027-2030 on planeeritud laekumist 500 000 eurot.

Kuusalu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	**16 044 034**	**16 398 551**	**17 106 731**	**17 596 731**	**18 056 731**	**18 536 731**
Maksutulud	10 074 879	10 608 820	11 115 000	11 605 000	12 065 000	12 545 000
sh tulumaks	9 589 728	10 100 000	10 570 000	11 060 000	11 520 000	12 000 000
sh maamaks	485 150	508 820	545 000	545 000	545 000	545 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	760 816	874 000	874 000	874 000	874 000	874 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	4 361 246	4 515 731	4 599 731	4 599 731	4 599 731	4 599 731
sh tasandusfond	569 084	537 078	537 078	537 078	537 078	537 078
sh toetusfond	3 332 141	3 818 653	3 902 653	3 902 653	3 902 653	3 902 653
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	460 021	160 000	160 000	160 000	160 000	160 000
Muud tegevustulud	847 093	400 000	518 000	518 000	518 000	518 000

4.4 Kulude prognoos

Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele planeeritakse põhitegevuse kulude eelarveosasse antavad toetused ja muud tegevuskulud. Selles eelarve osas ei kajastata põhivara soetuseks antavat sihtfinantseerimist, põhivara soetust, osaluste ning muude aktsiate ja osade soetust ning finantskulusid. Kõikides valla asutustes on majandamiskulud kavandatud nende kokkuhoiu vajadust silmas pidades.

Antavate toetuste planeerimisel on arvestatud, et jätkub koduteenuse korraldamine ja selle rahastamise, milleks on alates 2027. aastast planeeritud vahendeid juurde 118 000 eurot aastas. Kasvanud on kulu väljaspool kodu osutatavale üldhooldusteenusele ning lisandunud on kulu asendus- ja järelhooldusele.

Personalikulude prognoosimisel on arvestatud, et palgafondi kasvu korrigeeritakse vastava aasta eelarvega. Hariduse valdkonna palkade kasvu aluseks on riigi poolt kehtestatud õpetaja palga alammäär ja toetusfondist saadav hariduskulude toetus. Muude valdkondade puhul võetakse arvesse majandusprognoose ja valla eelarveliste vahendite võimalusi.

Kõikides valla asutustes on majandamiskulud kavandatud nende kokkuhoiu vajadust silmas pidades.

Tekkepõhised kulud	2023 täitmine	2024 täitmine	2025 täitmine	2026 eeldatav
Antavad toetused	1 011 923	1 156 154	1 188 937	1 163 932
Personalikulud	8 018 272	8 573 672	8 754 266	9 666 497
Majandamiskulud	4 432 193	4 372 982	4 773 240	4 474 451
Muud kulud	9 136	7 302	34 733	12 121
	13 471 524	**14 110 110**	**14 751 177**	**15 317 002**

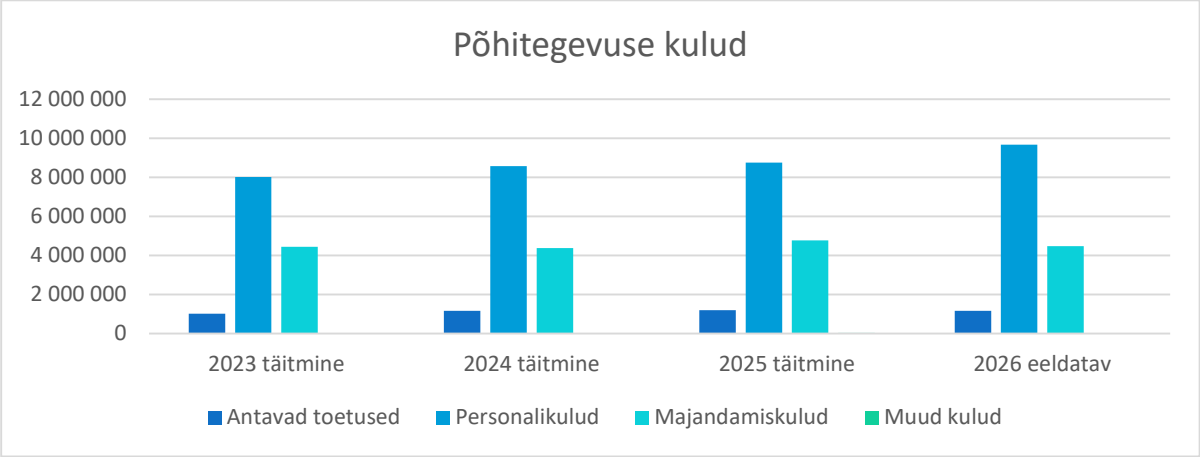

Kuusalu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	**14 751 177**	**15 317 002**	**15 953 740**	**16 011 335**	**16 071 335**	**16 621 335**
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 188 937	1 160 432	1 392 473	1 400 000	1 400 000	1 400 000
Muud tegevuskulud	13 562 240	14 156 570	14 561 267	14 611 335	14 671 335	15 221 335
sh personalikulud	8 754 266	9 666 497	9 841 937	9 900 000	9 900 000	10 200 000
sh majandamiskulud	4 773 260	4 474 452	4 697 995	4 690 000	4 750 000	5 000 000
*sh alates **2012** sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed*	16 401	16 401	13 916	13 419	10 173	0
sh muud kulud	34 713	15 621	21 335	21 335	21 335	21 335

4.5 Investeeringud

Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele planeeritakse investeerimistegevuse eelarveosasse põhivara soetus ja müük, põhivara soetuseks saadav ja antav sihtfinantseerimine, osaluste soetus ja müük, muude aktsiate ja osaluste soetus ja müük, antavad ning tagasilaekuvad laenud, finantskulud- ja tulud.

Kuusalu vald kasutab investeeringute teostamiseks kolme allikat:

- omavahendid
- finantseerimistehingud
- sihtfinantseeringud

Kuusalu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Investeerimistegevus kokku	**-4 539 600**	**-1 624 200**	**-1 381 000**	**-1 798 000**	**-2 148 000**	**-2 398 000**
Põhivara soetus (-)	-7 557 721	-1 563 841	-1 446 000	-2 630 000	-2 790 000	-1 810 000
sh projektide omaosalus	-4 184 946	-1 119 200	-896 000	-1 310 000	-1 610 000	-1 810 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	3 372 775	464 641	570 000	1 340 000	1 200 000	20 000

Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-54 671	-120 000	-75 000	-60 000	-60 000	-60 000
Finantstulud (+)	2 685	15 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Finantskulud (-)	-302 669	-420 000	-432 000	-450 000	-500 000	-550 000

Investeeringuobjektid valdkondade lõikes	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	**40 000**	**230 000**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt	0	200 000	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	40 000	30 000	0	0	0
04 Majandus	**1 103 841**	**336 000**	**300 000**	**300 000**	**300 000**
sh toetuse arvelt	444 641	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	659 200	336 000	300 000	300 000	300 000
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	**20 000**	**10 000**	**10 000**	**10 000**	**10 000**
sh toetuse arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	20 000	10 000	10 000	10 000	10 000
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	**0**	**65 000**	**0**	**0**	**0**
sh toetuse arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	65 000	0	0	0
09 Haridus	**400 000**	**805 000**	**2 320 000**	**2 480 000**	**1 500 000**
sh toetuse arvelt	0	350 000	1 320 000	1 180 000	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	400 000	455 000	1 000 000	1 300 000	1 500 000
KÕIK KOKKU	**1 563 841**	**1 446 000**	**2 630 000**	**2 790 000**	**1 810 000**
sh toetuse arvelt	444 641	550 000	1 320 000	1 180 000	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	1 119 200	896 000	1 310 000	1 610 000	1 810 000

Kavandatavad investeeringud aastatel 2027 – 2030 on:

- Üldised valitsussektori teenused- Kiiu mõisapargi arendamine
- Majandus- valla teede- ja tänavate remont ja ehitus, Kuusalu bussiootepaviljon, Salmistu sadama ventilatsioon ja parendused ning valla üldplaneering
- Elamu- ja kommunaalmajandus- kaasava eelarve projektid
- Vabaaeg. Kultuur ja religioon- Kuusalu Rahvamaja kütteseadme vahetus ja mänguväljakute soetamine Kolga ja Kuusalu alevikes
- Haridus- Kuusalu Spordikeskuse laiendus ja duširuumide remont, Kolga Kooli ehitus ja renoveerimine, Kolga Lasteaia platsi korrastamine ja asfalteerimine, Kiiu Kiigepõnni Lasteaia valgustuse- ja katuse remont ning õue ala atraktsioonide soetamine

4.6 Finantseerimistegevus

Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele planeeritakse finantseerimistegevuse eelarveosasse laenude kapitalirendi- ja faktooringukohustuste võtmine ja täitmine, võlakirjade emiteerimine ja lunastamine ning teenuste kontsessioonikokkulepete alusel kohustuste võtmine ja tagasimaksmine.

Eelpool toodud investeerimistegevuse eelarveosas toodud investeeringud eeldavad lähiaastatel finantseerimistehingute mahu suurendamist, sest põhitegevuse tulud ei ole nende katmiseks piisavad. Finantseerimistehingute suurust mõjutavad kohaliku omavalitsuse üksuse juhtimise seaduses toodud nõuded netovõlakoormuse, põhitegevuse tulemi ja likviidsete varade arvutamise metoodika kohta.

Tabelis on esitatud Kuusalu valla eelmise aasta tegelikud ning käesoleva aasta ja eelarvestrateegia perioodiks kavandatud finantseerimistehingud.

Kuusalu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Finantseerimistegevus	**2 702 522**	**340 000**	**-220 000**	**215 000**	**180 000**	**600 000**
Kohustiste võtmine (+)	3 230 000	1 070 000	500 000	1 000 000	1 000 000	1 500 000
Kohustiste tasumine (-)	-527 478	-730 000	-720 000	-785 000	-820 000	-900 000

Kuusalu Keskkooli algklasside maja ja Salmistu sadama ehitamiseks on laenu võetud SEB Pank AS-ilt 5 390 000 eurot. Laenuleping lõppeb 15.07.2030.a. jäägiga 3 321 214 eurot. Laenu tagastamise tähtaeg on 20 aastat alates lepingu jõustumise kuupäevast, seega pikendatakse laenulepingut ja 2030. aasta kohustiste tasumisel on sellega arvestatud.

Tabelis on esitatud Kuusalu valla eelmise aasta tegelik, käesoleva aasta ja eelarvestrateegia perioodi netovõlakoormus.

Kuusalu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulem	**1 292 857**	**1 081 549**	**1 152 991**	**1 585 396**	**1 985 396**	**1 915 396**
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	10 562 686	10 886 285	10 652 369	10 853 950	11 023 777	11 623 777
Netovõlakoormus (eurodes)	9 911 245	10 437 495	10 651 588	10 850 773	11 003 204	11 485 808
Netovõlakoormus (%)	61,8%	63,6%	62,3%	61,7%	60,9%	62,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	12 033 026	11 478 986	11 974 712	12 790 520	15 964 552	15 323 168
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	75,0%	70,0%	70,0%	72,7%	88,4%	82,7%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	2 121 780	1 041 490	1 323 123	1 939 747	4 961 348	3 837 360

4.7 Likviidsed varad

Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele planeeritakse likviidsete varade muutuse eelarveosasse raha ja pangakontode, rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute, soetatud võlakirjade saldode muutused. Likviidsete varade saldo suurenemine ja vähenemine kajastatakse vastavalt kas plussiga või miinusega.

Kuusalu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Raha jääk aasta algul	738 407	651 441	448 790	781	3 177	20 573
Raha jäägi muutus	-86 966	-202 651	-448 009	2 396	17 396	117 396
Raha jääk aasta lõpuks	**651 441**	**448 790**	**781**	**3 177**	**20 573**	**137 969**

4.8 Sõltuvad üksused

Kuusalu Vallavalitsuse tütarettevõtteks on OÜ Kuusalu Soojus. Kuusalu Soojus OÜ loodi 1998. aastal. Põhitegevusalaks on soojusenergia tootmine ja müük. Kuusalu Vallavalitsus omab Kuusalu Soojus OÜ 100% osalust ning osaluse suuruseks on 215 389 eurot. Kuusalu Soojus OÜ konsolideeritakse rida-realt ning kajastatakse emaettevõtte bilansis tuletatud soetusmaksumuses.

Kuusalu Vallavalitsuse sidusettevõte on OÜ Sõnumitooja. OÜ Sõnumitooja asutati 09.09.1994. Põhitegevusala on ajalehe Sõnumitooja kirjastamine. Kuusalu Vallavalitsus omab OÜ-s Sõnumitooja 33,3% osalust võrdselt teiste omavalitsusüksustega – Anija ja Raasiku vallaga. Kõigi omavalitsuste osaluse suuruseks on 3 764 eurot. Kuusalu Vallavalitsus kajastab OÜ-d Sõnumitooja sidusettevõttena.

Kuusalu Vallavalitsusel puuduvad sõltuvad üksused.

4.9 Finantsdistsipliin

Kuusalu vald on oma arengu kavandamisel ja elluviimisel lähtunud kestlikkuse printsiibist. Teostatud investeeringud ja võetud kohustused on säilitanud vallale piisava maksevõime sealjuures olemasolevate teenuste osutamiseks senises mahus. Kuusalu vallavalitsusel on võimalik planeerida täiendavaid investeeringuid laenuvahendite abil enne Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kehtestatud piiri saavutamist.

Finantsdistsipliini tagamiseks sätestab kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seadus finantsdistsipliini tagamise meetmed. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsdistsipliini tagamise meetmed on kinnipidamine kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakoormuse ülemmäärast.

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Alates 2027. aastast peab põhitegevuse tulem katma vähemalt jooksva aasta intressikulud.

Netovõlakoormuse piirmäärad jäävad 2026. aasta tasemele, kas kaheksakordne põhitegevuse tulem või 70% põhitegevuse tuludest, olenevalt kumb on suurem.

2028. aasta netovõlakoormuse piirmäär on kas kaheksakordne põhitegevuse tulem või 60% põhitegevuse tuludest, olenevalt kumb on suurem.

Kuusalu valla põhitegevuse tulem on igal aastal kindlalt positiivne ning kasvab 2030. aastaks 1,9 miljonini. Põhitegevuse tulem on ebapiisav kogu investeerimistegevuse finantseerimiseks ning puudu jääv osa tuleb katta laenudega.

Kuusalu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	**16 044 034**	**16 398 551**	**17 106 731**	**17 596 731**	**18 056 731**	**18 536 731**
Põhitegevuse kulud kokku	**14 751 177**	**15 317 002**	**15 953 740**	**16 011 335**	**16 071 335**	**16 621 335**
*sh alates **2012** sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed*	**16 401**	**16 401**	**13 916**	**13 419**	**10 173**	**0**
Põhitegevustulem	**1 292 857**	**1 081 549**	**1 152 991**	**1 585 396**	**1 985 396**	**1 915 396**
Investeerimistegevus kokku	**-4 539 600**	**-1 624 200**	**-1 381 000**	**-1 798 000**	**-2 148 000**	**-2 398 000**
Eelarve tulem	**-3 246 743**	**-542 651**	**-228 009**	**-212 604**	**-162 604**	**-482 604**
Finantseerimistegevus	**2 702 522**	**340 000**	**-220 000**	**215 000**	**180 000**	**600 000**
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	**-86 966**	**-202 651**	**-448 009**	**2 396**	**17 396**	**117 396**
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	**457 255**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	**651 441**	**448 790**	**781**	**3 177**	**20 573**	**137 969**
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	**10 562 686**	**10 886 285**	**10 652 369**	**10 853 950**	**11 023 777**	**11 623 777**
Netovõlakoormus (eurodes)	9 911 245	10 437 495	10 651 588	10 850 773	11 003 204	11 485 808
Netovõlakoormus (%)	61,8%	63,6%	62,3%	61,7%	60,9%	62,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	12 033 026	11 478 986	11 974 712	12 790 520	15 964 552	15 323 168
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	75,0%	70,0%	70,0%	72,7%	88,4%	82,7%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	2 121 780	1 041 490	1 323 123	1 939 747	4 961 348	3 837 360

4.9.1 Tundlikkusanalüüs

Kuusalu valla eelarvestrateegia on koostatud konservatiivsuse printsiibist lähtuvalt. Kuna teatud tõenäosusega võivad ilmneda sündmused, mis halvendavad kohaliku omavalitsuse finantspositsiooni baas-stsenaariumiga võrreldes.

Tundlikkusanalüüsi eesmärk on anda ülevaade võimalike riskistsenaariumite realiseerumise korral kulude vähendamise vajalikust mahust. Baas-stsenaarium on koostatud eelarvestrateegia olemasoleva versiooni põhjal. Tundlikkusanalüüs näitab, et isegi mõne protsendine muutus tuludes või kuludes mõjutab oluliselt eelarve võimalusi. Järgnevates tabelites on toodud põhinäitajad baas-stsenaariumi ja kolme erineva riskistsenaariumi korral, milleks on:

- sissetulekud kasvavad oodatust 2% protsendi võrra vähem.
- personalikulude kasv on oodatust 5% suurem
- põhitegevuse kulude kasv on oodatust 5% suurem

Tabel 1. **Baas-stsenaarium:** Eelarvestrateegia olemasoleva versiooni põhjal

Kuusalu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	**16 044 034**	**16 398 551**	**17 106 731**	**17 596 731**	**18 056 731**	**18 536 731**
Põhitegevuse kulud kokku	**14 751 177**	**15 317 002**	**15 953 740**	**16 011 335**	**16 071 335**	**16 621 335**
*sh alates **2012** sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed*	**16 401**	**16 401**	**13 916**	**13 419**	**10 173**	**0**
Põhitegevustulem	**1 292 857**	**1 081 549**	**1 152 991**	**1 585 396**	**1 985 396**	**1 915 396**
Investeerimistegevus kokku	**-4 539 600**	**-1 624 200**	**-1 381 000**	**-1 798 000**	**-2 148 000**	**-2 398 000**
Eelarve tulem	**-3 246 743**	**-542 651**	**-228 009**	**-212 604**	**-162 604**	**-482 604**
Finantseerimistegevus	**2 702 522**	**340 000**	**-220 000**	**215 000**	**180 000**	**600 000**
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	**-86 966**	**-202 651**	**-448 009**	**2 396**	**17 396**	**117 396**
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	**457 255**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	**651 441**	**448 790**	**781**	**3 177**	**20 573**	**137 969**
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	**10 562 686**	**10 886 285**	**10 652 369**	**10 853 950**	**11 023 777**	**11 623 777**
Netovõlakoormus (eurodes)	9 911 245	10 437 495	10 651 588	10 850 773	11 003 204	11 485 808
Netovõlakoormus (%)	61,8%	63,6%	62,3%	61,7%	60,9%	62,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	12 033 026	11 478 986	11 974 712	12 790 520	15 964 552	15 323 168
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	75,0%	70,0%	70,0%	72,7%	88,4%	82,7%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	2 121 780	1 041 490	1 323 123	1 939 747	4 961 348	3 837 360

Tabel 2. **Riskistsenaarium 1**: Sissetulekud kasvavad oodatust 2% protsendi võrra vähem

Kuusalu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	**16 044 034**	**16 398 551**	**16 764 596**	**17 244 796**	**17 695 596**	**18 165 996**
Põhitegevuse kulud kokku	**14 751 177**	**15 317 002**	**15 953 740**	**16 011 335**	**16 071 335**	**16 621 335**
*sh alates **2012** sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed*	**16 401**	**16 401**	**13 916**	**13 419**	**10 173**	**0**
Põhitegevustulem	**1 292 857**	**1 081 549**	**810 856**	**1 233 461**	**1 624 261**	**1 544 661**
Investeerimistegevus kokku	**-4 539 600**	**-1 624 200**	**-1 381 000**	**-1 798 000**	**-2 148 000**	**-2 398 000**
Eelarve tulem	**-3 246 743**	**-542 651**	**-570 144**	**-564 539**	**-523 739**	**-853 339**
Finantseerimistegevus	**2 702 522**	**340 000**	**-220 000**	**215 000**	**180 000**	**600 000**
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	**-86 966**	**-202 651**	**-790 144**	**-349 539**	**-343 739**	**-253 339**
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	**457 255**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	**651 441**	**448 790**	**-341 354**	**-690 892**	**-1 034 631**	**-1 287 970**
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	**10 562 686**	**10 886 285**	**10 652 369**	**10 853 950**	**11 023 777**	**11 623 777**
Netovõlakoormus (eurodes)	9 911 245	10 437 495	10 993 723	11 544 843	12 058 408	12 911 747
Netovõlakoormus (%)	61,8%	63,6%	65,6%	66,9%	68,1%	71,1%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	12 033 026	11 478 986	11 735 217	10 346 878	13 075 475	12 357 291
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	75,0%	70,0%	70,0%	60,0%	73,9%	68,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	2 121 780	1 041 490	741 495	-1 197 965	1 017 067	-554 456

Tabel 3. **Riskistsenaarium 2**: Personalikulude kasv on oodatust 5% suurem

Kuusalu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	**16 044 034**	**16 398 551**	**17 106 731**	**17 596 731**	**18 056 731**	**18 536 731**
Põhitegevuse kulud kokku	**14 751 177**	**15 317 002**	**16 445 837**	**16 506 335**	**16 566 335**	**17 131 335**
*sh alates **2012** sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed*	**16 401**	**16 401**	**13 916**	**13 419**	**10 173**	**0**
Põhitegevustulem	**1 292 857**	**1 081 549**	**660 894**	**1 090 396**	**1 490 396**	**1 405 396**
Investeerimistegevus kokku	**-4 539 600**	**-1 624 200**	**-1 381 000**	**-1 798 000**	**-2 148 000**	**-2 398 000**
Eelarve tulem	**-3 246 743**	**-542 651**	**-720 106**	**-707 604**	**-657 604**	**-992 604**
Finantseerimistegevus	**2 702 522**	**340 000**	**-220 000**	**215 000**	**180 000**	**600 000**
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	**-86 966**	**-202 651**	**-940 106**	**-492 604**	**-477 604**	**-392 604**
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	**457 255**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	**651 441**	**448 790**	**-491 316**	**-983 920**	**-1 461 524**	**-1 854 128**
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	**10 562 686**	**10 886 285**	**10 652 369**	**10 853 950**	**11 023 777**	**11 623 777**
Netovõlakoormus (eurodes)	9 911 245	10 437 495	11 143 685	11 837 870	12 485 301	13 477 905
Netovõlakoormus (%)	61,8%	63,6%	65,1%	67,3%	69,1%	72,7%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	12 033 026	11 478 986	11 974 712	10 558 039	12 004 552	11 243 168
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	75,0%	70,0%	70,0%	60,0%	66,5%	60,7%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	2 121 780	1 041 490	831 027	-1 279 832	-480 749	-2 234 737

Tabel 4. **Riskistsenaarium 3**: Põhitegevuse kulude kasv on oodatust 5% suurem

Kuusalu vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve	2030 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	**16 044 034**	**16 398 551**	**17 106 731**	**17 596 731**	**18 056 731**	**18 536 731**
Põhitegevuse kulud kokku	**14 751 177**	**15 317 002**	**16 751 427**	**16 811 902**	**16 874 902**	**17 452 402**
*sh alates **2012** sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed*	**16 401**	**16 401**	**13 916**	**13 419**	**10 173**	**0**
Põhitegevustulem	**1 292 857**	**1 081 549**	**355 304**	**784 829**	**1 181 829**	**1 084 329**
Investeerimistegevus kokku	**-4 539 600**	**-1 624 200**	**-1 381 000**	**-1 798 000**	**-2 148 000**	**-2 398 000**
Eelarve tulem	**-3 246 743**	**-542 651**	**-1 025 696**	**-1 013 171**	**-966 171**	**-1 313 671**
Finantseerimistegevus	**2 702 522**	**340 000**	**-220 000**	**215 000**	**180 000**	**600 000**
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	**-86 966**	**-202 651**	**-1 245 696**	**-798 171**	**-786 171**	**-713 671**
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	**457 255**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	**651 441**	**448 790**	**-796 906**	**-1 595 077**	**-2 381 248**	**-3 094 918**
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	**10 562 686**	**10 886 285**	**10 652 369**	**10 853 950**	**11 023 777**	**11 623 777**
Netovõlakoormus (eurodes)	9 911 245	10 437 495	11 449 275	12 449 027	13 405 025	14 718 696
Netovõlakoormus (%)	61,8%	63,6%	66,9%	70,7%	74,2%	79,4%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	12 033 026	11 478 986	11 974 712	10 558 039	10 834 039	11 122 039
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	75,0%	70,0%	70,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	2 121 780	1 041 490	525 436	-1 890 988	-2 570 986	-3 596 657

4.10 Kokkuvõte

Eelarvestrateegias on antud ülevaade Kuusalu valla eelarve tuludest, kuludest, investeerimis- ja finantseerimistegevusest ning likviidsetest varadest aastatel 2025-2026 ja koostatud prognoosid nelja eelseisva aasta kohta. Eelarvestrateegia on struktureeritud vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses sätestatule.

Käesoleva eelarvestrateegiaga suudab Kuusalu vald täita finantsdistsipliini tingimusi vastavalt Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poolt kehtestatud normatiividele. Kuusalu vald on finantssituatsioonis, mis võimaldab teha järgneval neljal aastal valla arenguks vajalikke investeeringuid ja pakkuda teenuseid. Kuusalu vald on tundlik väliskeskkonnast tulenevatele mõjuteguritele, nii eelarvetulude võimalikule vähenemisele ja eelarvekulude võimalikule kasvule.